

Publieksbijeenkomst ANCB

Vijf jaar WAMCA:

knelpunten en aanbevelingen

www.euciviljustice.eu

Xandra Kramer
kramer@law.eur.nl

Utrecht, 14 januari 2026

Utrecht University

Erasmus

Achtergrond

1. Toepassing WAMCA in de eerste vijf jaar

- Data
- Knelpunten

2. Ontwikkelingen in onderzoek en beleid

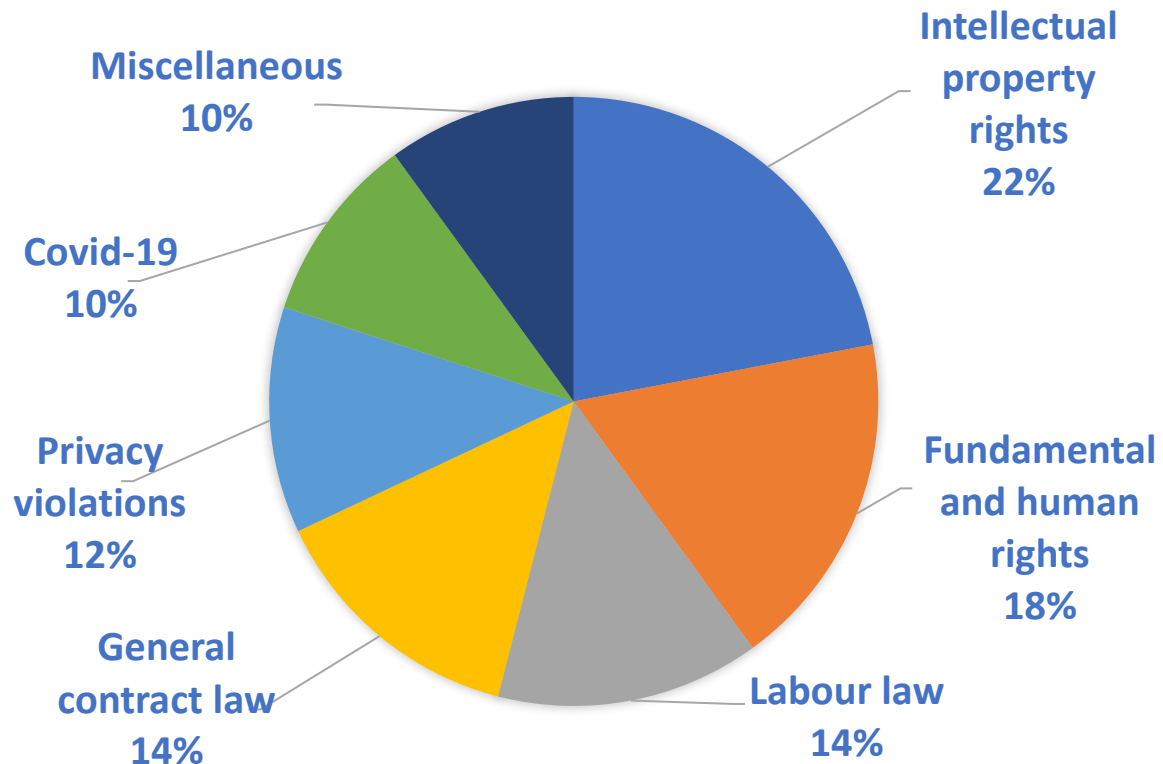
- NL en Europese ontwikkelingen
- Onderzoek processenfonds (WODC 2023)
- **Evaluatie Vijf jaar WAMCA (WODC 2025)**

3. Bevindingen en voorstellen: hoe verder?

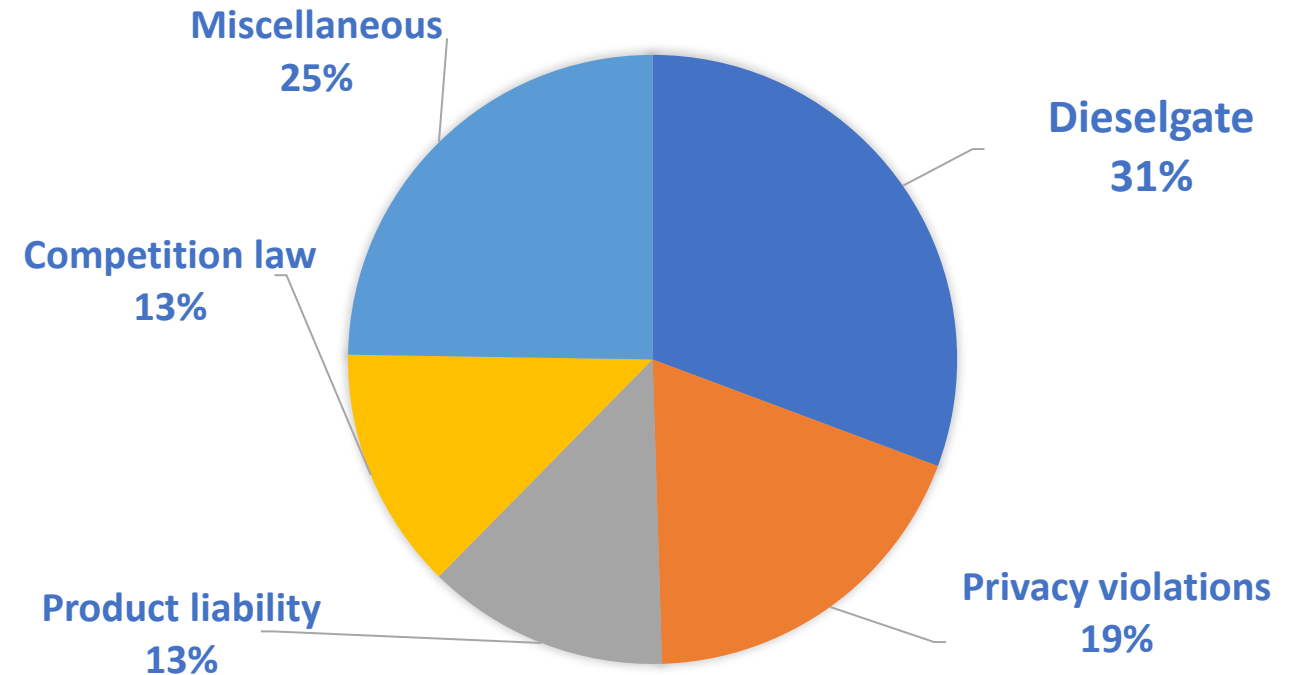
Wat zeggen de data?

- Tot 30/05/2025: 95 zaken in het WAMCA register– nu: **112**
- 27 zaken zijn afgedaan – 2 schadevergoedingszaken (*Vattenfall, Allergan*)
- Schadevergoedingszaken ongeveer 27% van het aantal zaken
- **Geen** toename van het aantal collectieve acties (lichte afname)

NON-COMPENSATORY ACTIONS

COLLECTIVE COMPENSATION ACTIONS

Dit wisten we eigenlijk al ...

- Lange voorfase – book building en procedurele hobbels
- Opt out, maar toch achterban organiseren (en ‘tegengas’, o.a. *Temper*)
- Opt-out buitenlandse belanghebbenden
- Registratievereiste WAMCA register en wachtperiode
- Deskundigheid en onafhankelijkheid (o.a. *Airbus*)
- Representativiteit en ideële acties – toetsing?
- Grote administratieve lasten, hoge kosten, onzekerheid
- Zeker ook een probleem voor *ad hoc* organisaties!

WODC onderzoek processenfonds (2023)

- Door zware ontvankelijkheidseisen en (dus) hogere financiering onder druk
- Opkomst 'nieuwe' vormen van financiering: TPLF en crowdfunding
- **Voor schadevergoedingsacties TPLF onmisbaar**
 - In **alle schadevergoedingszaken** is TPLF gebruikt
 - In **geen enkele niet-schadevergoedingszaak** (waaronder ideële zaken)
- Toetsing LFA rechter en vooralsnog geen consistentie
(*Vattenfall, TikTok, Google, Bayer*)

Politiek en beleid

- Zorgen rond ideële acties (tegen overheid)
 - ✓ Moties Stoffer en Van Dijk
- Financiering en groei TPLF + EU – processenfonds?
- Richtlijn Representatieve Vorderingen Consumenten
- Resolutie EP 2022 TPLF
- Mapping Study Europese Commissie TPLF markt 2025
- Commissie niet van plan strenger te reguleren!

WODC Vijf jaar WAMCA (2025)

- **Samenwerking universiteiten Utrecht, Nijmegen en Rotterdam**
- **Algemeen deel evaluatie vijf jaar WAMCA** (gepubliceerd november 2025), Rijnhout, Arons e.a.
 - ✓ Knelpunten en succesfactoren in het licht van de doelstellingen
 - ✓ Uitgebreide studie zaakskenmerken en procedurele bijzonderheden
 - ✓ WAMCA, Rv, register, rechtspraak, literatuur
 - ✓ Zes focusgroepen (vier plus twee feedback) en vragenlijst
 - ✓ **Bevindingen en enkele voorstellen**
- **Apart deel ideële acties n.a.v. moties** (gepubliceerd juni 2025), De Jong, Van Boom e.a.
 - ✓ Vraag vanuit politiek: moeten er strengere eisen worden gesteld?
 - ✓ Onderscheid acties tegen private partijen en overheid
 - ✓ Regelkader WAMCA, Rv en EVRM, Verdrag van Aarhus + rechtspraak
 - ✓ **Rechtsvergelijkende studie ideële acties**

Bevindingen I

Zaakskenmerken

- Aantal zaken lijkt iets te zijn gedaald (18-20 per jaar)
- Ongeveer 50% van (bodem)zaken zijn lid 6-acties
 - *lastiger voor ad hoc organisaties*
- Ongeveer 25% betreft kortgedingprocedures
- Ontvankelijkheid doorlooptijd: regulier = **554 dagen** lid-6 = **401 dagen**
- **Relatief hoog aantal hoger beroepzaken: onzekerheid!**

Bevindingen II

Inhoudelijke punten

- Professionals positief over mogelijkheid collectieve actie
- Maar veel klachten over procedurele drempels, duur, kosten en onzekerheid

Onduidelijkheden

- Wachttermijn na registratie – mag beoordeling al starten?
- Toepasselijkheid WAMCA-regime bij duurschade
- Toepasselijkheid lid 6 – ‘geen opmaat tot schadevergoeding’
- Gelijksortigheid (3:305a lid 1+1018c lid 5) – vooral bij SV-acties (belangen-schade)
- Waarborg en representativiteit (lid 2) – kwantitatief of kwalitatief? Lid 6-acties

Bevindingen III

- Financiering en onafhankelijkheid (sub c+f) – geen eenduidige criteria
- Voldoende nauwe band (lid 3, b) – soms hoop gedoe om niets
- Aanwijzing EB en rol
- Opt-out fase niet altijd nodig (m.n. lid 6-actie)
- Internationale bevoegdheid (maar zie HvJ *Apple*)
- Schikkingspogingen (1018g) – termijnen verschillen en vooralsnog weinig succes
- Voeging en tussenkomst (art 217 Rv)? – subjectieve cumulatie?
- Mag er verwezen worden naar schadestaatprocedure? (wel, zie Hof *Ursemmerhof*)
- Maatstaven vaststellen schadevergoeding?
- Hoger beroep – welke regels gelden?

Belangrijkste aanbevelingen – hoe verder?

- Groot aantal suggesties en aanbevelingen, met name:
 - ✓ Mogelijkheid **wachttermijn** overslaan bij lid 6-acties, of alvast incidentele vorderingen te beoordelen
 - ✓ Loslaten **aanwijzen EB** bij enkele of gezamenlijke DV
 - ✓ Mogelijk maken **geen nauw omschreven groep** vast te stellen
 - ✓ Mogelijkheid **opt-out fase overslaan** bij lid 6-acties
 - ✓ Regeling **subjectieve cumulatie** en **voeging**
 - ✓ Kwalitatieve representativiteitstoets bij lid 6-acties + meer duidelijkheid
 - ✓ Mogelijkheid **schikkingspoging** over te slaan
 - ✓ Verduidelijking toetsingsmaatstaven **gelijksoortige belangen**
 - ✓ Duidelijkheid over **‘opmaat tot schadevergoeding’** (lid 6)
 - ✓ **Ontvankelijkheid voor repeat players** vereenvoudigen
 - ✓ Duidelijkheid regel **hoger beroep en cassatie**